

“We zijn dan wel niet van dezelfde partij, maar wel van dezelfde gemeente”

Geachte lijsttrekkers/fractievoorzitters,

Hierbij ontvangt u ons eindadvies van de informatiefase. Zoals afgesproken bevat dit advies de in onze ogen meest reële optie voor een te realiseren coalitie, inclusief onderbouwing.

Inleiding

Allereerst spreken wij onze dank en waardering uit aan de vertegenwoordigers van alle partijen waarmee de gesprekken zijn gevoerd. Gezien de uitslag van de verkiezingen hebben wij de tijd genomen voor deze gesprekken. In een enkel geval moesten de gesprekken uitgesteld worden, hetgeen enige vertraging tot gevolg had. Wij hechtten er echter aan met alle fracties het gesprek te voeren om iedereen persoonlijk te kunnen spreken: zorgvuldigheid gaat hierbij boven snelheid.

Wij hebben deze gesprekken als zeer prettig, openhartig, constructief en nuttig ervaren. Wij constateren dat op veel beleidsterreinen de standpunten van de partijen dicht bij elkaar liggen en bij alle partijen er onmiskenbaar een intrinsieke betrokkenheid is bij Nissewaard en de inwoners. Op een aantal terreinen is de bereidheid tot brede samenwerking uitgesproken. Dit maakt dat er ook de komende raadsperiode een goede basis bestaat voor een goed en bestendig bestuur van Nissewaard, met voldoende draagkracht onder de inwoners.

Ons advies is als volgt opgebouwd:

1. Beschrijving van de gevolgde werkwijze;
2. Korte weergave van de uitkomsten van de gevoerde gesprekken in grote lijnen;
3. Toelichting argumentatie advies;
4. Advies voor het te vormen college van burgemeester en wethouders.

Werkwijze

Na een oriënterend gesprek met burgemeester Van Oosten op 23 maart 2022, zijn er op 23, 25, 26, 29 en 31 maart 2022 gesprekken gevoerd met alle partijen – behalve ONS-Nissewaard – die na de recente gemeenteraadsverkiezingen in de gemeenteraad van Nissewaard zijn vertegenwoordigd (eerste fase). Na een terugkoppeling aan – onder andere – de lijsttrekker/fractievoorzitter van ONS-Nissewaard hebben er op 6 april nog gesprekken met een tweetal partijen plaatsgevonden (tweede fase).

De volgende vragen vormden de basis voor alle gesprekken:

1. Hoe kijkt men aan tegen de uitslagen van de gemeenteraadsverkiezingen;
2. Wat zou een logische coalitie zijn;
3. Wat zijn de speerpunten voor het coalitieprogramma;
4. Hoe ziet men het vervolg van de coalitievorming;
5. Hoe ziet men de samenwerking binnen de raad;
6. Wat verder nog ter tafel komt.

Tevens zijn in de gesprekken “partij-specifieke” onderwerpen besproken.

Van ieder gesprek in de eerste fase is een verslag opgesteld, dat aan de betreffende fractievoorzitter/lijsttrekker wordt toegezonden. Er heeft een terugkoppeling van het gehele proces aan de lijsttrekker/fractievoorzitter van ONS-Nissewaard plaatsgevonden. Hierbij is door ons geïd welke coalitie er op basis van de gesprekken het meest voor de hand ligt.

Uitkomsten van de gevoerde gesprekken

De gemeenteraadsverkiezingen hebben het landschap van de raad wezenlijk veranderd: de huidige coalitie heeft geen meerderheid meer. Ook in Nissewaard is de landelijke trend merkbaar dat lokale partijen op dit moment de voorkeur van een meerderheid van de kiezers heeft en partijen met een landelijke vertegenwoordiging veelal zetels hebben ingeleverd. Lokale partijen bezetten op dit moment – afhankelijk van de definitie - minstens 20 van de 37 zetels.

Opvallend is het feit dat de raad na de verkiezingen 11 fracties kende, waarvan 3 éénmansfracties en 3 tweemansfracties. Nu zijn dat alweer 13 fracties, waarvan 5 éénmansfracties. ONS is verreweg de grootste fractie gebleven met 11 zetels. Nissewaard Lokaal heeft zich weten te handhaven na de vorige gemeenteraadsverkiezingen en heeft hierbij nog een zetel gewonnen. Ook VOORNissewaard valt hierbij op: deze partij is met 3 zetels nieuw in de raad. Deze fracties behoren hiermee tot de winnaars van de verkiezingen. GroenLinks is na afwezigheid van twee raadsperioden weer in de raad vertegenwoordigd met 1 zetel en de jongerenpartij Jong Nissewaard is nieuw in de raad met eveneens 1 zetel. Dit alles brengt naast verandering, ook een verbreding van het politieke spectrum met zich mee.

Alle partijen gaven aan bereid te zijn om deel te nemen aan een coalitie, al verschilden dan wel de voorkeurcoalities.

In de gesprekken zijn alle partijen ingegaan op de lage opkomst, het vraagstuk van een betrouwbare overheid en het herwinnen van het vertrouwen in de overheid, de wooncrisis, mobiliteit, duurzaamheid en de toekomstige financiële uitdagingen, onder andere op het terrein van de uitkering uit het Gemeentefonds, de dreigende korting bij de financiering van de Jeugdzorg en de vervangingsopgave op het gebied van beheer. Ook de bestrijding van armoede en de dienstbaarheid van de gemeente zijn vaak ter sprake gekomen. De partijen gaven hierbij aan het van het grootste belang te achten dat deze thema's voortvarend ter hand genomen worden.

Argumentatie om te komen tot een keuze voor partijen

Voor de uiteindelijke keuze waren drie argumenten doorslaggevend: de wens om recht te doen aan de verkiezingsuitslag, balans voor de gemeente en de behoefte aan een stabiele meerderheid.

Ondanks de in de vorige collegeperiode bereikte resultaten en de plezierige werkverhouding wordt continuering van de huidige coalitie, aangevuld met een vierde partij, als minder wenselijk geconcludeerd i.v.m. het feit dat al deze partijen in meer of mindere mate (een) zetel(s) verloren hebben. Een dergelijke coalitie, hoewel een meerderheid vertegenwoordigend, zou geen recht doen aan de wens van de kiezers.

Een coalitie, samengesteld uit diverse lokale partijen, zo deze al te realiseren zou zijn, wordt eveneens als minder realistisch gezien vanwege het feit dat er dan meer partijen nodig zouden zijn voor het bereiken van een werkbare meerderheid, (ruim) boven de minimale meerderheid en de getalsmatige samenstelling van het college dat hiervan het gevolg zou zijn.

Advies

Op basis van de gevoerde gesprekken komen wij tot de conclusie dat de meest gewenste optie een coalitie van ONS-Nissewaard, PvdA en Nissewaard Lokaal is. Deze doet recht aan de uitslag van de verkiezingen, biedt continuïteit, balans en voldoende draagvlak. Het politieke spectrum is breed vertegenwoordigd en verschaft de gemeente Nissewaard als zodanig een goede uitgangspositie voor de komende raadsperiode, waarin diverse grote uitdagingen wachten, zoals de herindeling van het Gemeentefonds, en een aangekondigde korting op de financiering van de Jeugdzorg.

Er komt een coalitie van de grootste fracties, waarbij Nissewaard Lokaal één van de winnaars van de verkiezingen is. Deze combinatie is ook vaak genoemd in de gesprekken met de andere fracties als de meest logische.

De nodige onderwerpen zijn in de tweede gespreksronde besproken in een dusdanig positieve en constructieve sfeer, dat er op voorhand voldoende aanknopingspunten voorhanden lijken te zijn voor het aangaan van onderhandelingen om tot een coalitieakkoord te komen.

Dit maakt naar onze mening de weg vrij voor ONS-Nissewaard om met deze partijen te gaan onderhandelen over een coalitieakkoord en een nieuw college. Dit ook in de wetenschap dat in de gesprekken met alle politieke partijen werd uitgesproken dat er een bepaalde mate van consensus is op belangrijke lokale thema's. Hierbij willen wij niet onvermeld laten dat er vanuit diverse partijen naar onze mening zinvolle suggesties zijn gedaan om op belangrijke onderwerpen de Raad eensgezind en vooruitgeschoven te laten opereren.

Met vriendelijke groet,

Gert Jan 't Hart
Richard Sitton